

Sygn. akt IX Pa 10/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku

Wydział IX Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący : SSO Barbara Kubasińska- Malcher

Sędziowie: SSO Maria Konieczna /spr/

SSO Barbara Kuźdrzał- Kiermaszek

Protokolant: st. sekretarz sądowy Dagmara Mazurkiewicz

przy udziale ./.

po rozpoznaniu w dniu 6 marca 2014r. w Rybniku

sprawy z powództwa **H. S.**

przeciwko (...) S.A Kopalni (...) -J." Ruch B. w J.

o zapłatę odszkodowania

na skutek apelacji powoda H. S.

od wyroku Sądu Rejonowego w Jastrzębiu -Zdroju Wydziału IV Pracy

z dnia 23 października 2013 r. sygn. akt IV P 543/12

1. **oddala apelację,**
2. **odstępuje od obciążania powoda kosztami postępowania na rzecz pozwanej za II instancję.**

Sędzia: Przewodniczący: Sędzia:

SSO Maria Konieczna SSO Barbara Kubasińska-Malcher SSO Barbara Kuźdrzał-Kiermaszek

Sygn. akt IX Pa 10/14

UZASADNIENIE

W pozwie przeciwko (...) S.A. Kopalni (...) – J." Ruch B. w J. powód H. S. wniósł o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kwoty 25.105,70 zł tytułem odszkodowania za pakiet akcji pozwanej (...) S.A. w J..

W uzasadnieniu podniósł, iż przez 18 lat był pracownikiem KWK (...)

w J. i nie otrzymał 256 akcji pozwanej pomimo, iż jest do tego uprawniony. W czasie składania oświadczeń o zamiarze nabycia prawa do akcji pracowniczych pozostawał na powypadkowym świadczeniu rehabilitacyjnym od dnia 29.10.1996 r. do 29.10.1997 r.

W w/w okresie świadczenia wypłacał mu ZUS Oddział w R.. Od dnia 24.10.1997r. do dnia 14.04.2001r. pracował w KWK (...) pod ziemią jako ślusarz, po dniu 14.04.2001r. przeszedł na rentę inwalidzką, a następnie na emeryturę.

W piśmie z dnia 28.05.2013r. powód sprecyzował, iż domaga się odszkodowania za akcje w kwocie 23.564,80 zł oraz odszkodowania za dywidendę w kwocie 1.116,84 zł, łącznie kwoty 24.681,64 zł. Powód podniósł, iż co do oświadczenia o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji to w wymaganym przez prawo terminie tj. w okresie od 08.04.1997r. do 08.10.1997r., złożył „akces w formie oświadczenia ustnego o chęci nieodpłatnego nabycia przedmiotowych akcji”. W biurze, gdzie przyjmowano zgłoszenia o nieodpłatnym nabyciu akcji oświadczone mu, że nie jest na liście pracowników uprawnionych do nabycia przedmiotowych akcji i, jako zwolnionemu pracownikowi przez zakład pracy, akcje nie przysługują i takowego zgłoszenia od niego nie mogą przyjąć. Nadto, iż w w/w terminie, z tytułu drugiego wypadku związanego z zatrudnieniem w kopalni, przebywał na długim leczeniu - świadczeniu rehabilitacyjnym i w tym okresie ochronnym został zwolniony przez kopalnię z pracy – KWK (...). Z uwagi na jego chorobę dotyczącą kłopotów w poruszaniu się, psychiczne przeżywanie skutków drugiego wypadku związanego z pracą w kopalni i otrzymanego w biurze kopalni oświadczenia o nieprzysługującym mu prawie do nieodpłatnych akcji, nie wiedział jakie działania podjąć. W tej sytuacji czytanie gazet i publikacji na temat akcji i ich przyznawania pogłębiało jego poczucie niższości i małej jego wartości z uwagi na uzyskane w biurze kopalni oświadczenie. Zarząd Kopalni, po przywróceniu go do pracy i zaliczeniu ciągłości pracy nie uwzględnił jego prośby i nie wpisał go na listę osób uprawnionych do nabycia bezpłatnych akcji, jak też nie wpisał go na listę dodatkową.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana (...) S.A. Kopalnia (...) – J.” Ruch B. w J. wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podniosła, że zgodnie z Ustawą, aby dana osoba mogła skorzystać z prawa do nieodpłatnego nabycia akcji, musi spełnić łącznie następujące przesłanki: 1) być uprawnionym pracownikiem w rozumieniu art. 2 pkt 5 Ustawy, 2) złożyć, w terminie określonym w art. 38 ust. 1 Ustawy, oświadczenie o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji, która to przesłanka jest warunkiem bezwzględny skorzystania z prawa do nieodpłatnego nabycia akcji. Jak przyznaje powód, nie złożył on przedmiotowego oświadczenia w wymaganym przez prawo terminie; tj. którego bieg rozpoczął się w dniu 08.04.1997 r., a upłynął w dniu 08.10.1997r. Termin ten jest terminem zawitym prawa materialnego i nie podlega przywróceniu, natomiast skutek jego upływu dochodzi do utraty uprawnienia do nieodpłatnego nabycia akcji. Powód argumentuje, iż w czasie składania przedmiotowych oświadczeń pozostawał na powypadkowym świadczeniu rehabilitacyjnym od dnia 29.10.1996r. do dnia 29.10.1997r. (ze świadectwa pracy powoda wynika, że był to okres do 23.10.1997r.). Powód wskazuje, iż skutek wypowiedzenia mu stosunku pracy przez pozwaną po otrzymaniu pierwszej decyzji ZUS w sprawie świadczenia rehabilitacyjnego, nie figurował jako pracownik pozwanej od dnia 29.10.1996 r. Okres pobierania przez powoda świadczenia rehabilitacyjnego przypada już po okresie przewidzianym na składanie oświadczeń o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji pozwanej, a Ustawa nie stanowi, iż oświadczenie o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji może zostać złożone wyłącznie przez osobę będącą na dzień jego złożenia pracownikiem spółki powstałej w wyniku komercjalizacji. Oświadczenie takie może zostać złożone przez osobę mającą status pracownika uprawnionego w rozumieniu art. 2 pkt 5 Ustawy. Każda zatem osoba, która należy do kategorii osób opisanych w tym przepisie, może skutecznie złożyć przedmiotowe oświadczenie. Powód nie twierdzi, jakoby nie złożył przedmiotowego oświadczenia przez to, iż nie powziął wiadomości o konieczności jego złożenia w przepisany prawem okresie. Pozwana podniosła, iż zostały spełnione wszelkie wymogi prawne związane z wezwaniem do składania oświadczeń o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji pozwanej, w tym informacyjne. Żaden przepis prawa, nie nakładał na pozwaną obowiązku wezwania pracowników uprawnionych do złożenia przedmiotowych oświadczeń. To Minister Skarbu Państwa (a nie pozwana) obowiązany był wezwać uprawnionych pracowników do złożenia oświadczenia o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji pozwanej. Mimo braku takiego obowiązku pozwana włączyła się jednak aktywnie w 1997 r. w prowadzoną akcję informacyjną

dotyczącą składania przedmiotowych oświadczeń, po to by złożyła je jak największa liczba osób uprawnionych. Wezwania w zakresie obowiązku złożenia przez uprawnionych pracowników oświadczeń ukazały się w prasie. Dobór czasopism, w których zostały zawarte ogłoszenia w przedmiocie konieczności złożenia oświadczenia o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji uwzględniał zakres zróżnicowania potencjalnych odbiorców ((...), Gazeta (...)), jak również lokalny i ogólnokrajowy zasięg zamieszczanych ogłoszeń. Ogłoszenia wzywające do złożenia oświadczeń o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji zostały wywieszone także, w siedzibie pozwanej i we wszystkich jej oddziałach i zakładach. Informacje w omawianym przedmiocie ukazywały się też w telewizji oraz w audycjach radiowych. Organizowane były również dyżury telefoniczne z udziałem ekspertów. Nie istniał obowiązek indywidualnego wzywania pracowników uprawnionych do złożenia przedmiotowego oświadczenia.

Jak wskazał sam powód, nie złożył on wymaganego prawem oświadczenia. W konsekwencji prawo do nieodpłatnego nabycia akcji, które przysługiwałyby powodowi, zgodnie z art. 38 ust. 1 Ustawy wygasło. Powód uległ wypadkowi w dniu 2 lutego 1996 r., doznając złamania kłykcia bocznego kości piszczelowej prawej, to jednak nawet wynikające z tego zdarzenia dla powoda ewentualne trudności w poruszaniu się - o ile istniały i trwały w sposób nieprzerwany aż do 08.10.1997r. (w świetle zasad doświadczenia życiowego nie sposób jednak uznać, iż powód aż do tego dnia nie mógł samodzielnie się poruszać, choćby przy pomocy odpowiedniego sprzętu medycznego) - nie pozbawiały go możliwości złożenia takiego oświadczenia. Powód nie musiał przecież doręczać oświadczenia osobiście w siedzibie pozwanej spółki, czy też do którejś z jej kopalń. Powód mógł wysłać je pocztą, kurierem, czy też poprosić inną osobę, aby dostarczyła jego oświadczenie do pozwanej.

Pozwana podniosła także, iż powód, pomimo spoczywającego na nim ciężaru dowodowego (art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c), nie wykazał żadnej z przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej, ani w reżimie odpowiedzialności kontraktowej ani w reżimie odpowiedzialności deliktowej (bezprawności zachowania pozwanej, jej winy, adekwatnego związku przyczynowego, wystąpienia szkody i jej wysokości).

Pozwana podniosła także zarzut przedawnienia objętego pozwem roszczenia wskazując, że powód upatruje źródła szkody w nienależytym wykonaniu przez pozwaną jakiegoś obowiązku (pozwana kwestionuje istnienie po jej stronie takiego obowiązku) powiadomienia go o konieczności złożenia oświadczenia o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji, wyrażającego się w tym, że pozwana nie zawiadomiła go indywidualnie o konieczności złożenia takiego oświadczenia, to powód utracił prawo do nieodpłatnego nabycia akcji z upływem terminu przewidzianego na złożenie przedmiotowego oświadczenia, czyli z upływem dnia 8.10.1997r. - wtedy też powstała po jego stronie ewentualna szkoda. Zgodnie z art. 118 k.c. w przypadku roszczeń ex contractu (poza roszczeniami o świadczenia okresowe oraz roszczeniami związanymi z prowadzeniem działalności gospodarczej) termin przedawnienia wynosi co do zasady lat 10. Jako że dla objętego powództwem roszczenia przepisy szczególne nie określają odrębnego terminu przedawnienia, przyjęć należy termin 10-letni. Jak wyżej wskazano, ewentualna szkoda powstała w przypadku powoda w dniu 9.10.1997r., toteż dochodzone w niniejszym postępowaniu ewentualne roszczenie uległo przedawnieniu z upływem 9.10.2007 r. Ewentualne roszczenie powoda uległo przedawnieniu także na gruncie przepisów o odpowiedzialności deliktowej. Zgodnie z art. 442 § 1 k.c, który w takim przypadku znalazłby zastosowanie w niniejszej sprawie, roszczenie ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie zobowiązanej do jej naprawienia, jednakże w każdym przypadku roszczenie przedawnia się z upływem lat 10 od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę. Z uwagi na to, że w przypadku powoda szkoda powstała w dniu 9.10.1997 r., to na gruncie przepisów o odpowiedzialności deliktowej roszczenie powoda uległo przedawnieniu z upływem 9.10.2007 r. Pozwana podniosła także, że powód domaga się odszkodowania za 256 akcji pozwanej oraz za dywidendę za 2011 r. Jako wartość pojedynczej akcji powód przyjął kwotę 92,05 zł. Powód nie przedstawił jednak żadnych wniosków dowodowych na okoliczność wysokości ewentualnej szkody, pozwana zaprzecza natomiast żądaniu pozwu także co do wysokości. W tym miejscu podnieść należy, iż samo twierdzenie strony nie jest dowodem, z kolei kursy akcji spółek giełdowych nie są faktami notoryjnymi, nie wymagającymi dowodu. Już zatem choćby z tego względu, że powód nie udowodnił roszczenia co do wysokości, powinno ono zostać oddalone. Nadto, iż brak jakiegokolwiek zainteresowania powoda tym, co działo się na kopalni oraz w życiu społecznym w wymiarze lokalnym w 1997 r., w szczególności w okresie, kiedy należało złożyć oświadczenie o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji

pozwaney, który skutkował niezłożeniem oświadczenia, czyli brak dbałości choć w minimalnym stopniu o swoje własne interesy, stanowi niewątpliwe przyczynienie się powoda do powstania ewentualnej szkody (362 k.c). Biorąc pod uwagę powyższe oraz bardzo szeroką skalę akcji informacyjnej związanej ze składaniem oświadczeń o zamiarze nabycia akcji ewentualna szkoda jest wynikiem wyłącznej winy powoda. Nadto pozwana wskazała, że powód błędnie obliczył wysokość ewentualnej szkody. Jako wartość odszkodowania za akcje powód podał kwotę 23.680,00 zł, podczas gdy pomnożenie wartości 256 (liczba akcji) oraz wartości 92,05 zł daje 23.564,80 zł, a nie 23.680,00 zł. Również w odniesieniu do dywidendy powód dokonał błędnego obliczenia, albowiem pomnożenie wartości 256 (liczba akcji) oraz wartości 5,39 zł (kwota dywidendy brutto na jedną akcję pozwaney) daje 1379,84 zł a nie 1.425,70 zł.

Wyrokiem z dnia 23 października 2013r. o sygn. akt V P 543/12 Sąd Rejonowy w Jastrzębiu-Zdroju Wydział IV Sąd Pracy w pkt 1 oddalił powództwo a w pkt 2 odstąpił od obciążania powoda obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania na rzecz pozwaney.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy podał, iż ustalił i zważył, co następuje.

Powód H. S. zatrudniony był w pozwanej od 05.05.1982 r. do 14.04.2001 r. w pełnym wymiarze czasu pracy. W trakcie zatrudnienia powód pracował w okresie od 05.05.1982 r. do 19.02.1984 r. na stanowisku ładowacz pod ziemią, w okresie od 20.02.1984 r. do 28.10.1996 r. na stanowisku ślusarz pod ziemią, w okresie od 29.10.1996 r. do 23.10.1997 r. powód przebywał na świadczeniach rehabilitacyjnych wypadkowych, w okresie od 24.10.1997 r. do 14.04.2001 r. powód pracował u pozwaney na stanowisku ślusarz pod ziemią. Stosunek pracy ustał na zasadzie art. 53 §1 kp.

Powód nie złożył pisemnego oświadczenia o zamiarze nabycia akcji pozwaney.

Pozwana oraz Skarb Państwa – Minister Skarbu Państwa w Warszawie dokonali szeregu ogłoszeń w prasie o zasięgu ogólnopolskim i lokalnym informujących o wymogach nabycia akcji pracowniczych, zachowując przy tym należytą staranność. Ponadto obwieszczenia zostały wywieszane w oddziałach i zakładach spółki. Ogłoszenia były także zamieszczane zarówno w Internecie, jak i ogłaszane poprzez radio i telewizję. Zorganizowana została również konferencja prasowa oraz dyżury telefoniczne ekspertów w mediach.

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Bezspornym w sprawie było, iż :

1. powód był zatrudniony w pozwanej na stanowisku i w okresie jak w stanie faktycznym,
2. powód nie złożył oświadczenia o zamiarze nabycia akcji pozwaney.

Spornym pozostawała kwestia czy pozwana wywiązała się z nałożonych obowiązków dotyczących informowania pracowników o możliwości nieodpłatnego nabycia akcji, a nadto czy powód miał obowiązek złożenia oświadczenia o zamiarze nabycia akcji, a co za tym idzie czy przysługuje mu, czy też nie, prawo do nieodpłatnego nabycia akcji pozwaney w ilości 256 sztuk.

Brak jest spełnienia po stronie powoda ustawowych przesłanek do nabycia prawa do akcji. Zgodnie bowiem z Ustawą z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji (t. j. Dz.U.2013.216), aby dana osoba mogła skorzystać z prawa do nieodpłatnego nabycia akcji musi spełnić łącznie następujące przesłanki: być „uprawnionym pracownikiem” w rozumieniu art. 2 pkt 5 w/w Ustawy, przez co nabywa prawo do nieodpłatnego nabycia akcji, a nadto złożyć, w terminie określonym w art. 38 ust. 1 Ustawy (sześć miesięcy od wpisania spółki do rejestru), oświadczenie o woli nieodpłatnego nabycia akcji, która to przesłanka jest warunkiem skorzystania z prawa do nieodpłatnego nabycia akcji. Z cytowanego wyżej przepisu jednoznacznie zatem wynika, że poza wymaganym stażem pracy, niezbędne jest spełnienie drugiego wymaganego przez prawo warunku w postaci złożenia oświadczenia w wymaganym przez prawo terminie. Powód zaś nie złożył oświadczenia w wymaganym przez prawo terminie (zgodnie z art. 38 ust. 1 w zw. z art. 63 ust. 5 Ustawy termin ten dla pracowników uprawnionych do akcji pozwaney biegł w okresie od 08.04.1997r. do 08.10.1997r. - sześć miesięcy od dnia wejścia w życie Ustawy). Po upływie tego terminu nastąpiła utrata prawa do

nieodpłatnego nabycia akcji. Termin ten jest terminem zawitym prawa materialnego i żaden przepis nie przewiduje możliwości jego przywrócenia. Strona pozwana nie była zobowiązana do informowania każdego z pracowników poprzez indywidualne zawiadomienie.

Zdaniem Sądu I instancji powód nie wykazał bezprawności działań pozwanej, faktu niewłaściwego wykonania zobowiązania przez pozwaną, ani też związku przyczynowego między działaniem pozwanej, a powstaniem szkody. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego odpowiedzialność kontraktowa w rozumieniu art. 471 k.c. wymaga wykazania, że uprawniony pracownik utracił prawo do akcji w wyniku niewłaściwego wykonania obowiązków przez podmioty, do których należało przeprowadzenie procesu nieodpłatnego zbywania akcji. Pozwana wykazała, że dopełniono wszystkich wymogów wynikających z Rozporządzeń Ministra Skarbu Państwa z dnia 03.04.1997r. i 29.01.2003r. w sprawie szczegółowych zasad podziału uprawnionych pracowników na grupy, ustalenia liczby akcji przypadających na każdą z tych grup oraz trybu nabywania akcji przez uprawnionych pracowników. Pozwana dokonała szeregu ogłoszeń w prasie o zasięgu ogólnopolskim i lokalnym informujących o wymogach nabycia akcji pracowniczych, zachowując przy tym należytą staranność. Obwieszczenia zostały wywieszane w oddziałach i zakładach spółki. Ogłoszenia były także zamieszczane zarówno w Internecie, jak i ogłaszane poprzez radio i telewizję. Zorganizowana została również konferencja prasowa oraz dyżury telefoniczne ekspertów w mediach.

W ocenie Sądu I instancji nie ulegało wątpliwości, że pozwana prawidłowo wywiązała się z ciążących na niej obowiązków wynikających z cytowanych przepisów. Wszyscy zainteresowani pracownicy i byli pracownicy (...) mogli w terminie złożyć oświadczenia o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji i z tego prawa korzystali, o czym świadczy chociażby ilość przyznanych akcji, w tym również emerytom i rencistom pozwanej. Zdaniem Sądu Rejonowego słusznie podniosła pozwana, że osoby uprawnione do nieodpłatnego nabycia akcji miały wystarczającą ilość czasu, aby dowiedzieć się o przysługującym im prawie do nieodpłatnego nabycia akcji oraz zainteresować się sposobem jego realizacji. Zgodnie z Konstytucją ustawy oraz rozporządzenia są źródłami powszechnie obowiązującego w Polsce prawa, a także istnieje domniemanie powszechnej jego znajomości. Powód nie złożył wymaganego oświadczenia nie dlatego, że pozwana nie wykonała ciążącego na niej obowiązku, ale dlatego, że sam nie dołożył należytej staranności w realizacji należnych mu praw. Równocześnie Sąd ten podkreślił, że powód obciążony w tym zakresie ciężarem dowodu w myśl art. 6 kc nie wykazał okoliczności na którą się w toku niniejszego postępowania powoływał tj. iż został błędnie przez stronę pozwaną poinformowany, że nie ma go na liście pracowników uprawnionych do nabycia przedmiotowych akcji. Za niezasadne także Sąd uznał twierdzenia powoda jakoby ustnie złożył przedmiotowe oświadczenie, oświadczenia takie były składane wyłącznie w formie pisemnej, na specjalnie przygotowanym w tym celu druku.

Co do twierdzeń powoda, że nie złożył przedmiotowego oświadczenia w wymaganym przez prawo terminie albowiem miał problemy z poruszeniem się z uwagi na wypadek z dnia 01.02.1996 r. i przebywanie w tym czasie na świadczeniach rehabilitacyjnych to również Sąd I instancji uznał, że nie zasługują one na uwzględnienie, gdy powód sam przeczy swym twierdzeniom podając z jednej strony, iż „w okresie od 08.04.1997r. do 08.10.1997r., złożył akces w formie oświadczenia ustnego o chęci nieodpłatnego nabycia przedmiotowych akcji” czyli, iż w okresie świadczeń rehabilitacyjnych był obecny u strony pozwanej składając osobiście, ustnie w/w oświadczenie, a z drugiej strony, że nie złożył tegoż oświadczenia ze względu na problemy z poruszaniem się oraz gdy nie istniały żadne przeszkody aby powód takowe oświadczenie przesłał pozwanej pocztą, kurierem, czy też mógł on poprosić inną osobę, aby dostarczyła jego oświadczenie.

Co do zgłaszanego przez pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia Sąd Rejonowy stwierdził, iż nie zasługuje on na uwzględnienie. Do roszczenia o odszkodowanie z tytułu utraczonego prawa do akcji wynikającego z art. 471 k.c. należy stosować konstrukcję przedawnienia wynikającą z art. 291 §1 k.p. i liczyć termin przedawnienia od momentu zawarcia umowy nieodpłatnego nabycia akcji. Takie umowy zaczęto zawierać z osobami uprawnionymi po 6 lipca 2011 roku. Skoro powód złożył pozew w dniu 27.12.2012 r., do przedawnienia nie doszło.

Mając na względzie powyższe, Sąd Rejonowy oddalił powództwo.

Sąd ten odstąpił od obciążenia powoda obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania na rzecz pozwanej. Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, a zatem decydujące znaczenie na obowiązek zwrotu kosztów procesu ma wynik procesu. Wyjątek od powyższej ogólnej zasady przewiduje art. 102 k.p.c., który pozwala w szczególnie uzasadnionych wypadkach na zasądzenie od strony przegrywającej tylko części kosztów lub nieobciążanie jej w ogóle kosztami. Sąd Rejonowy uznał, że w niniejszej sprawie zachodzą podstawy do zastosowania art. 102 k.p.c. Za zwolnieniem powoda od ponoszenia kosztów procesu strony pozwanej przemawiają względy słuszności. Obciążeniu powoda kosztami procesu strony pozwanej sprzeciwił się również wynik porównania sytuacji ekonomicznej stron. Zdaniem Sądu I instancji powód nie tylko mógł, ale wręcz powinien żądać wyjaśnienia swoich żywotnych interesów w postępowaniu sądowym, choćby jego żądania okazały się w efekcie nieuzasadnione. Powód mógł być subiektywnie przekonany o słuszności swych żądań, które ze względu na materialnoprawny charakter terminu do złożenia oświadczenia o chęci nabycia akcji nie mogły być uwzględnione, z czego powód jako osoba nie będąca prawnikiem mógł nie zdawać sobie sprawy. Sposób skorzystania z art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu rozpoznającego sprawę i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstąpienie, a jeśli tak, to w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążania kosztami procesu strony przegrywającej spór. Trudna sytuacja życiowa, majątkowa, zdrowotna, osobista, która uniemożliwia pokrycie przez stronę kosztów procesu należnych przeciwnikowi, należy do okoliczności uzasadniających odstąpienie od zasady wyrażonej w art. 98 § 1 k.p.c. (vide postanowienie SN w sprawie II PZ 1/11). Zdaniem Sądu I instancji z okoliczności sprawy wynika, że obciążenie powoda kosztami procesu byłoby rażąco niezgodne z zasadami słuszności.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wniósł powód, skarżąc wyrok w całości, wnosząc o jego uchylenie i zasądzenie na jego rzecz odszkodowania za nieprzyznane akcje przez pozwaną.

W uzasadnieniu apelacji powód wskazał, iż Sąd Rejonowy nie wziął pod uwagę w postępowaniu dowodowym, że:

- powód był zwolniony z pracy w KWK (...) w trakcie pobierania świadczenia rehabilitacyjnego, a następnie do niej przywrócony, po przeprowadzeniu korekty przez ZUS w R., dotyczącej zmiany decyzji o wysokości pobieranego świadczenia rehabilitacyjnego z 75% na 100%,

- pozwana nie przysłała Sądowi, mimo pisemnej prośby powoda, pełnych akt osobowych, w tym list wynagrodzeń za lata 1996-1997, co spowodowało, że powód nie mógł udowodnić swojego zwolnienia i przywrócenia do pracy, co spowodowało wydanie krzywdzącego dla niego orzeczenia Sądu.

Powód podniósł, iż na początku lipca 1997r. miała miejsce tzw. wielka powódź w O. i z uwagi na osobistą tragedię był zajęty usuwaniem skutków powodzi. Wskazał także, iż nie czytał prasy, nie miał Internetu, nie posiadał żadnych informacji o przysługujących mu prawach do akcji.

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o jej oddalenie w całości.

Pozwana wskazała, że strona powodowa wywodzi swą apelację powołując się na okoliczności, które nie mają znaczenia w realiach niniejszego postępowania, takie jak zwolnienie z pracy podczas przebywania na świadczeniu rehabilitacyjnym, przywrócenie do pracy, powódź w lipcu 1997r. Zdaniem pozwanej kluczową kwestią dla niniejszego postępowania jest brak złożenia przez powoda oświadczenia o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji w okresie od 03.04.1997r. do 03.10.1997r. Pozwana wskazała, że w toku postępowania przed Sądem I instancji powód wskazywał różnorodne przyczyny, dla których nie złożył przedmiotowego oświadczenia – od przebywania na świadczeniu rehabilitacyjnym, poprzez powódź na O. w lipcu 1997r., aż po podawanie informacji jakoby w ogóle nie mógł złożyć oświadczenia o zamiarze nabycia akcji, którą to informację powód nie wiadomo skąd otrzymał.

Pozwana podniosła nadto, iż termin do złożenia oświadczenia o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji jest terminem prawa materialnego, który podlega wygaśnięciu w przypadku jego uchybienia, nie podlega on przywróceniu.

Zaznaczyła także, że przepisy ustawy z dnia 30.08.1996r. o komercjalizacji o prywatyzacji oraz rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 03.04.1997r. w sprawie szczegółowych zasad podziału... nie wymagały wzywania pracowników uprawnionych do złożenia oświadczenia o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji w sposób pewny. Wymagały jedynie stworzenia potencjalnej możliwości zapoznania się przez te osoby z wezwaniem. Obowiązku tego Minister Skarbu Państwa oraz pozwana dochowali. Pozwana wskazała, że powód nie powołuje żadnych dowodów i argumentów na poparcie tezy o nieskuteczności akcji informacyjnej, dotyczącej prawa do nieodpłatnego nabycia akcji a subiektywna ocena powoda pozostaje w sprzeczności z obiektywnymi okolicznościami.

Pozwana podsumowując swoje stanowisko w sprawie stwierdziła, że powód w żaden sposób nie wykazał złożenia przedmiotowego oświadczenia oraz okoliczności, które wskazywałyby, iż niezłożenie przez powoda przedmiotowego oświadczenia nastąpiło z przyczyn leżących po stronie pozwanej.

Rozpoznając apelację Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Sąd Okręgowy w wyniku rozpoznania apelacji powoda stanął na stanowisku, iż apelacji tej brak jest uzasadnionych podstaw.

Sąd I instancji przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe w zakresie niezbędnym dla wyjaśnienia istoty sporu, dokonał prawidłowych ustaleń w sprawie, zasadniczo bezspornych pomiędzy stronami i w konsekwencji słusznie orzekł jak w wyroku, jak również prawidłowo i wyczerpująco uzasadnił wyrok.

Sąd Okręgowy w pełni podziela ustalenia i argumentację Sądu I instancji, przyjmuje je za własne i w tej sytuacji nie zachodzi potrzeba powtarzania tych ustaleń i argumentacji, co wynika z ukształtowanego już w tym zakresie orzecznictwa Sądu Najwyższego.

Podkreślenia wymaga, iż dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie istotnym było ustalenie w pierwszej kolejności, czy powód dochował terminu do złożenia oświadczenia o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji w terminie przewidzianym uregulowaniami prawnymi w zakresie dotyczącym przedmiotu sporu. Słusznie ustalił Sąd I instancji, że powód tego terminu nie dochował mimo wyczerpującego wykonania przez stronę pozwaną obowiązków informatycznych w tym zakresie.

Istota sporu sprowadzała się również do ustalenia, czy pozwanej można przypisać bezprawność działań w zakresie dotyczącym przedmiotu sporu, w szczególności czy istnieje jakiś związek przyczynowy pomiędzy niezłożeniem przez powoda oświadczenia w terminie

a zachowaniami pozwanej. Postępowanie nie wykazało takich okoliczności. Powód powoływał się na to, że udzielono mu informacji, iż nie może złożyć oświadczenia, niemniej jednak ostatecznie tej okoliczności w żaden sposób nie wykazał. W swoich zeznaniach podał, iż nie może jednoznacznie wskazać jaka osoba mu tych informacji udzieliła. Z zeznań wynika, iż z uwagi na upływ czasu nie może już w tym zakresie powołać żadnych dowodów. W takiej sytuacji powołana przez powoda okoliczność jako niewykazana pozostawała bez wpływu na rozstrzygnięcie w sprawie. Ponadto podnieść należy, na co słusznie wskazał w uzasadnieniu wyroku Sąd I instancji, iż powód wskazywał ostatecznie różne przyczyny niezłożenia oświadczenia o zamiarze nabycia akcji w terminie, powołując również nową przyczynę w apelacji: powódź 1997r. i stąd zajęciem w związku z usuwaniem jej skutków, co przeczy wcześniej powołanej przyczynie w postaci problemów w poruszaniu się w następstwie skutków powołanego wypadku..

Bez znaczenia dla niniejszego rozstrzygnięcia pozostają nadto powoływane przez powoda okoliczności dotyczące ewentualnego zwolnienia powoda z pracy w okresie powypadkowym, okresie pobierania świadczeń rehabilitacyjnych dodatkowo, gdy okoliczności takie nie zostały w żaden sposób wykazane. Powód sam oświadczył, że nie ma dowodów na tę okoliczność i nie wynika to z akt osobowych powoda. Jednakże wskazać należy, gdyby tak było, to nie stało to na przeszkodzie, by powód, przy prawidłowej akcji informacyjnej w tym zakresie, złożył takie oświadczenie, gdy oświadczenia te były składane na przygotowanych w tym celu drukach.

W takiej sytuacji Sąd oddalił apelację jako bezzasadną z mocy art. 385 kpc w pkt 1 wyroku.

W pkt 2 wyroku z mocy art. 102 kpc odstąpił od obciążania powoda zwrotem kosztów zastępstwa procesowego za II instancję na rzecz pozwanej generalnie z tych samych przyczyn, z jakich uczynił to Sąd I instancji, gdy ta sytuacja nieuległa, zdaniem tegoż Sądu, zmianie.

Sędzia Przewodniczący Sędzia

SSO Maria Konieczna SSO Barbara Kubasińska-Malcher SSO Barbara Kuźdrzał-Kiermaszek